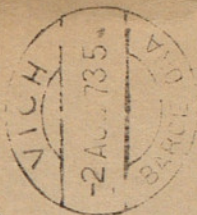

CONF
AHORRO
CAJA PO

CONF
AHORRO
CAJA PO AL

CAJA P

32

Siempre

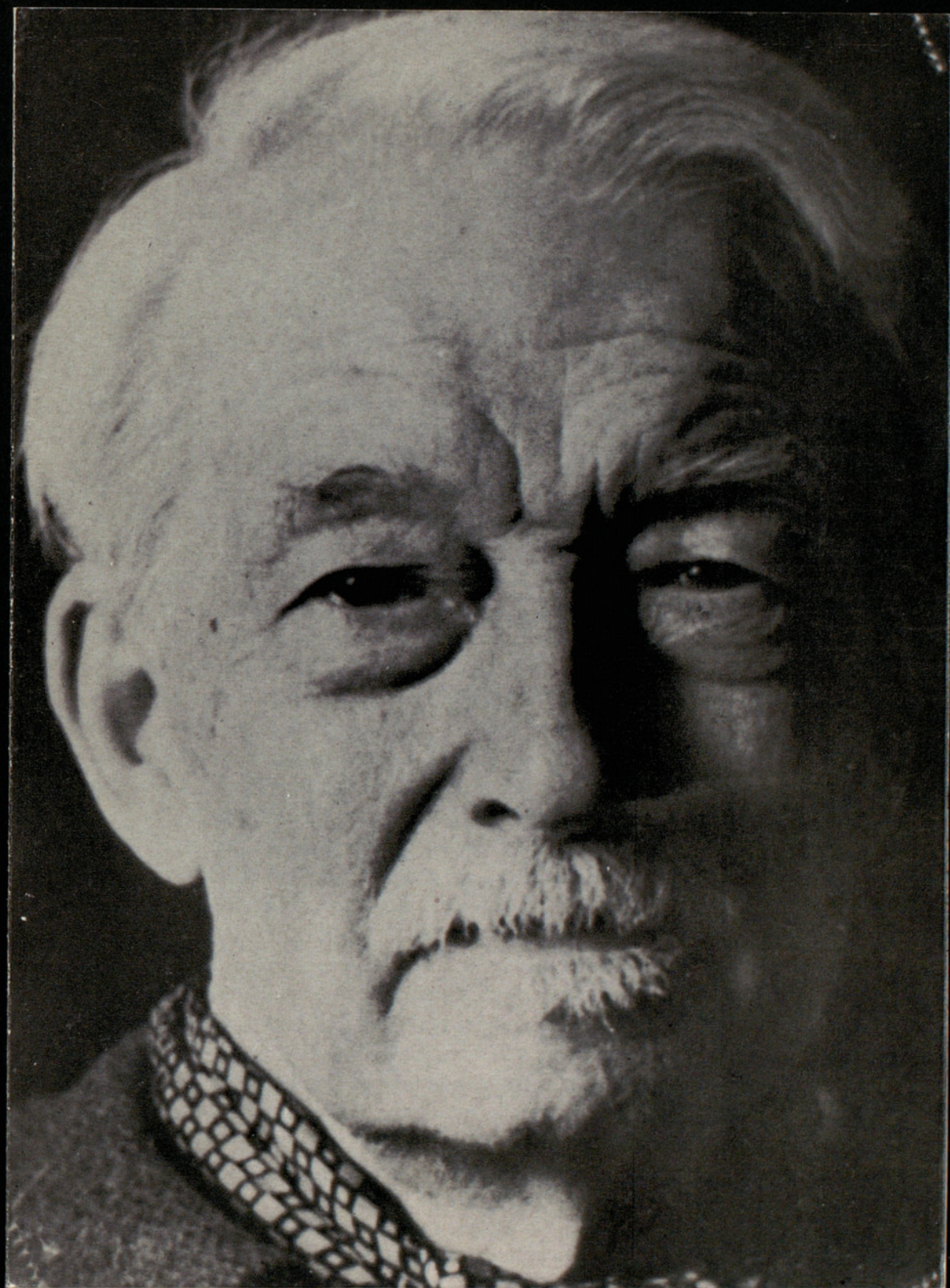
A. Barbana

Lanús, 5

Barbana 10

J. Mejia; Macaya

VIC

EL MEU JACQUES MARITAIN

Parlar d'un mateix sempre reca; no a tothom. Tanmateix, dir uns mots de Jacques Maritain, en l'hora de la trista partença, i a la casa del qual s'entrà per la porta ampla, excepció. L'he estimat; el tracte, gairebé de mig segle; ell ha omplert la meua vida; i en el baixant, m'adormiré del seguici del seu viure i de la seva obra. I permisible d'evocar, encara més, la vida. La intimitat dels qui hi trucàvem i teníem els braços i el cor i un plat a taula. Versailles, primer —el de monsenyor Gibier, el gran bisbe i el gran predicador apologeta— i Meudon, després. Era i ha estat, casa nostra; i un es complaïa en la llarga conversa i en el consell rebut, més, diria, que no la classe. La d'ell, única, com les del P. Garrigou-Lagrange i les de l'Etienne Gilson. Cap més. Als mestres es deu tot; han estat el viure i la nostra sal —no fada— en el peregrinar envers la veritat i el Definitiu. Maritain, o el nostre Jacques, omplia. Hom, complaent, en veure-hi l'exemple i el cor obert, lliurat a servir i a influir. Sortíem de la llar acollidora i ens trobàvem distints de en entrar-hi. Corprenia, la doctrina: adés la de Sant Tomàs, adés la dels Salmaticenses i adés la del genial Joan de Sant Tomàs, portugués i recriat a Castella, aclaridors del problema suscitat. El cor parlava al cor. De vegades, els dons de l'Esperit Sant, i Jacques s'hi llençava. Ell, i a la vora, la dolça Raïssa, sollevadora de l'amor més ver i servidor. Com el marit. La casa diria's que cremava i brusia per la veritat. I cremaven i brusien els qui hi passàvem. Els mateixos P. Garrigou-Lagrange, Etienne Gilson i el futur Cardenal Charles Journet, Stanislas Fumet, Pieter Van der Meer de Walcheren, Miquel Vilatimó, etc., tenien, en Jacques i Raïssa, cors germanívols per tal d'endur-nos, tothora i a tota hora, la interioritat. S'hi anava perquè si interès se sentia per la doctrina renaixent del tomisme, la qual Jacques explicava de bella manera, interessava com s'hi vivia. Era distint de la d'altres mestres. Al boníssim de Joubert, la raó. El P. Miquel d'Esplugues ja ho havia ensenyat en els escrits, o passejant per l'horta del convent de Sarrià. Joubert remarca: —Més que com es pensà, convé de saber com es visqué.— Jacques, diferent, doncs, d'altri. Si pensava diferent; si la passió per la veritat no es torçava per res —l'alçaprem, per exemple, al seu antic mestre Bergson—; si no feia concessions a l'arbitrarietat; si ho deia després de meditar-hi, és que l'altura esdevenia la més espiritual. Anar a Meudon, passar l'entrada on respiràvem l'aire de León Bloy i el dels dominics PP. Gardeil i Clérisac i el de la Salette, un trobar-se

en bell racó. O veritable festival de l'esperit. Talment un paradís. Corprenia la mà sabent, per tal d'acostar-nos a Déu. Per damunt, es feia notar l'home d'oració. Hem vist clergues dir el breviari o monjos a les matines nocturnes de la Cartoixa; tanmateix, qui tant embegut pel sentit, lliurat a Déu, com Jacques, sense comparacions, no. I s'aprenia a estimar el breviari i a penetrar-hi; i la visita al Santíssim, a la mateixa casa. Ben viscut. En fons, el mestre, complert. No li notàveu simpatia per Descartes, el viseccionador. Creia —i explicava— que la saviesa és una. No la divisió, o la quadrícula, risible, talment caixons, ací un, ací un altre. Si era agradós de veure problemes capitals, el de l'essència i l'existència, el del ser i no ser, o les causes del ser, plaentíssim de referir-se a la unitat de tal saviesa. Saviesa, una: la que mena al que és; al cap damunt Déu trobat i Déu revelat, la unió de la criatura amb Ell, ja en la terra, avant portal de la visió beatífica. O el càlcul de la Summa Theològica. Ell hi insistia; i tema que coramava, i la complaença, esbalçada i animosa, a fer-ho viure. Déu dalt; l'altre camí, o la resta, bells camins; hi menaven. Manejar la saviesa filosòfica i desdenyar, entotsolada, o en menyscapte i oblit o insabuda, la teològica, mai dels mais. Ja sant Tomàs, docent, s'hi rabeja; d'ell ho havia après; i arribat a Déu, albirava els mons per on es passa. La unitat de la ciència, motiu de clara conversa, de recomanació. D'ací, oi més, el lliurament de l'ànima. Déu trobat, sentit i viscut, en absoluta donació a Ell, que dóna, i l'hi donava tot. L'últim cim el de la unió, abraçada a través de vivències. Les més íntimes i poc dutes a fora. Oració i viure, tractar-lo, i pregar en la casa. Doncs home d'oració; i de contemplació. I així Raïssa i Vera. També procedia del Doctor Angèlic, per la paraula llatina amb què ho expressa —scientia reatrix—, i ho posava al cor, talment un desig de ser, la vida, un contemplar, en carn moridora i on ronda el pecat, el misteri. Del que s'ha dit del nostre desaparegut, la vida interior la sobreixent. No se n'ha parlat bo i gens. I hom creu que té altra valor la influència exercida en tal aspecte; que no pas la filosòfica, política i social. Obertura envers un món nou, ha dut; i hom voldria i es complau a desitjar que la mà, en l'àrea de la saviesa, s'exercís, així, en la divina o la de les ànimes. Parlar-hi; tractar-lo; conviure-hi; en les reunions, en els exercicis, que alguns estius donava el P. Garrigou Lagrange —la sala, a vessar—, capitalíssim. Es transformaven els assistents; amb Jacques apreníem a encomanar-nos més bé a Déu, a sentir-lo a prop, com a únic governador, i a no deixar ja el breviari. En sortíem amb acarament més que coral. —Seré més bo, més de Nostre Senyor; Déu guaita el meu interior; i vo! que l'estimi enllà del que l'he estimat. O que el conegui millor; i no als ulls de la filosofia; als de la seva paraula i els de la fe—. Deia que no era teòleg —i abans de morir encara s'hi gronxava—, i dels més insignes. Arribava al fons; amb originalitat; i l'especulació esdevenia, no freda; foc

arroentit; i transformava. I així ens volia. Déu trobat, l'experiència mística —Sant Joan de la Creu, de bon primer, i Surin, i la suavitat de l'incomparable Tauler, en bell i magnífic afegitó— a l'interior, i la unió divina. Si es vol, un camí sense entropessada, de la criatura a Déu, en exaltació de saviesa. Mai cap dubte, mai cap vacil·lació, sempre com el primer dia. Gairebé no sabé què era rectificar. Fer-nos bons, trobar l'amistat amb Déu, i reconèixer la natura emmalaltida, lluny de la concepció de Rousseau, un dels seus tres reformadors. Reformar-nos. I semblantment el voler de Raïssa, la fidel i l'exemplar i extraordinària, i el de Vera, la pacient, la pia i sofrida. Visqui i perduri el Maritain que a tants dugué a Sant Tomàs; ensenyà a benvoler-lo; el Maritain ànima del retorn al mestre medieval; la intel·ligència li ho agraeix —perquè estimà més Déu que a la intel·ligència, i més aquesta que els filòsofs plegats—, i el record ha de romandre inesborrable. Tanmateix, visqui el bastant desconegut: el lliurat a Déu, el d'oració, el tractadista de la realitat interior, el solucionador de problemes cabdals en la ciència mística —escrivia l'insigne abat cistercenc Dom Vital Lehodey. Visqui, semblantment, per la donació que sempre hi trobàvem. I pel bé que feia, per la forta influència espiritual, volguda i talment un sacerdoci, en seglars i no seglars. Fou de tots. No es per oblidar. Els qui estimem els dos aspectes, el celebrem en el record mortuori. I per sempre. Jacques estimat, present i viu: ¿Quantes de vegades no ens havíeu dit —de paraula i per escrit—, en el comiat: —Pregueu per mi!—. Preguem per vós. Tanmateix, però, pregueu per nosaltres; us tenim al cor com l'amistat i la influència primera. Gràcies! I es demana al lector una gràcia de caritat: la que ens ajudi a encomanar-vos-hi.

J. Miquel i Macaya